

7 skyrius

GELEŽIES AUDRA

– Rusai ateina!

Toks šūksmas nusklido suomių gynybos linijom. Netrukus atėjo dar baisesnė žinia. Tankai!

1940 m. Sovietų tankai T-28 juda suomių pozicijų link.

Kuopos vadas leitenantas Jūtilainen atitraukė palapinės angos užuolaidą ir išėjo į lauką. Traukdamas iš kišenės cigarečių pakelį „North state“, patyliukais nusikeikė prancūziškai.

Nevalia leisti, kad čia pasikartotų tai, kas nutiko Pytsjokyje. Reikia kur nors nubrėžti ribą. Jūtilainenas šmaukštelėjo dešinėje laikomu šmaikščiu per bato aulą. Nusprendė, kad ta riba bus nubrėžta čia. Prie Kolos upės.

– *Merde!*

Jūtilainenas įtraukė dūmo, apsižvalgė aplinkui. Visur kur bėgiojo maskuojamaisiais chalatais apsirengę vyrai, būrių vadai ir puskarininkiai šaukė juos susirinkti ir vėl eiti prie linijos. Ore lakstė granatų skeveldros, sniegas, žvyras, kulkos.

– Ir mirtis, – pagalvojo Jūtilainenas.

Atėjo laikas imtis iniciatyvos.

Kapitonas Stolpė (Stolpe) pro žiūronus stebėjo kelią. Už poros kilometrų žlegėjo prieš tankai, iš paskos žygiavo pėstininkai – tokiu atstumu atrodė kaip juoda masė. Keli tankai mėgino išsukti iš kelio ir išsiskleidę pulti frontu.

Ugnies valdymo punktas stovėjo ant upelio vakarinio kranto, nuo kurio pro nedidelį lauką ir apgriuvusį namą atšlaitė nuotakiai leidosi į ežero pakrantę.

– Na, kas šiandien ateina? – pasigirdo balsas už nugaros.

Stolpė atsigrėžė. Ant duobės krašto išsižergęs rūkė Jūtilainenas.

– Senasis engėjas baisingai šiurpus, bet Viešpats jį nugaulės, – burbtelėjo Stolpė.

– Taigi, – atsakė Jūtilainenas.

– Gal vis dėlto reikėtų paprašyti artilerijos trinktelėti porą kartų kelio pusėn, – dėl visa ko?

– Šaudmenų turime labai mažai, – rimtai atsakė Stolpė.

– Galėtume suskaičiuoti ant pirštų. Užsakaiu papildomai, bet nežinia, kada atgabens. Visko trūksta. Tegul vienas pabūklas pamažu paleidžia į kelią užtveriamąją ugnį. Tai juos šiek tiek apramins. Į šiaurę nuo vieškelio pasirengęs prieštankinis, antras skuba į pagalbą.

Suomių betoniniams įtvirtinimams griauti Raudonoji armija pasitelkdavo 203 mm kalibro haubicą B-4. Pabūklo greitošauda – 1 šūvis per dvi minutes. B-4 sviediniai galėjo pasiekti net už keliolikos kilometrų esančius taikinius.

Tą akimirką į medžius už ugnies valdymo punkto pasileido srautas granatų. Pasigirdo braškėjimas – lūžo ir krisdamos dulkino sniegą medžių viršūnės. Keistai gausdamos kaukė skeveldros. Aukštai virš karininkų galvų pralėkė kelios kulkosvaidžių papliūpos.

– Smagiai eina, – pripažino Jūtilainenas nuo rankovių ir pečių nusibraukdamas žvyrą.

– Sudrausminsiu savo vaikigalius. Tu žiūrėk, kad tankai dingtų, o aš pasirūpinsiu pėstininkais.

Jūtilainenas dideliais žingsniais nuėjo prie kulkosvaidžių lizdų kalvos atšlaitėje.

Už jaunos eglaitės atsargiai kilstelėjo galvą Simas Hiauhė. Rusų pėstininkai grupavosi rengdamiesi puolimui. Suomių artilerija svaidė į vieškelį trikdančią ugnį. Tankų bokšteliai sukiojosi ieškodami taikinių, kulkosvaidžiai šaudė į pakeles. Pėstininkai judėjo maždaug už kilometro, tad dar nevertėjo paleisti į darbą šautuvų. Atrodė, kad puolimo masės centras vieškelyje.

Rusai paleido dvi žalias signalines raketas. Pėstininkai išsisklaidė abipus kelio, pradėjo šaukti „Ura!“

Pasigirdo pažįstamas kulkosvaidžio „Maksim“ tratėjimas. Rusai turėjo kelias šarvines plokštes ir, pasidėję jas ant slidžių, iš lėto stūmėsi artyn.

– Šitie pridarys bėdų, – pagalvojo Hiauhė.

Jis nusitaikė į vyrą, kurį spėjo esant karininką. Šiaip ar taip jis visą laiką mostagavo rankomis rodydamas kažkokius ženklus. Šalimais kažkas kilstelėjo taikydamasis šauti nuo kelio. Tą akimirką Hiauhė išgirdo už nugaros ramų pažįstamą balsą.

– Nulenk galvą, nusidėjėli! Kare privalai rodyti nuolankumą!

Atrodė, kad Jūtilainenas jaučiasi kaip žuvis vandenyje. Jis stovėjo su pistoletu rankoje vyrams už nugarų ir nurodė, ką daryti.

– Puiku, vaikinai, čia kaip šaudykloje, – beveik tas pats! Tik nekelkit galvų!

Prieštankinė suomių komanda, ginkluota švedišku 37 mm kalibro pabūklu.

Žiemos karo pradžioje suomių kulkosvaidžiai šienaute šienaudavo dideliais būriais pratusius pulti raudonarmiečius. Vėliau rusai kiek pakeitė taktiką – atakuodavo šliaužte, pabiromis, kur kas atsargiau.

Hiauhė nureguliuo kryptuką į karininko pilvą ir iššovė. Per kelis drabužių sluoksnius beveik nejautė ginklo atatrankos. Nieko nenuitiko. Hiauhė vėl užtaisė šautuvą ir nusitaikė. Šūvis buvo taiklus, kaip ir ankstesnis. Karininkas susilenkė ir kniūbščias krito ant sniego. Hiauhė valandėlę palaukė, nieko nematyti ir ėmė ieškoti naujo objekto.

Jau ketino šauti į greitai sniegu bėgantį kari, bet jį pasiekė suomių lengvojo kulkosvaidžio kulkos. Suvarpyta krūtine jis sustojo lyg atsimušęs į sieną. Hiauhei pavyko neprisitaikius nušauti kitą rusą šalimais. Jis žirglijo per gilų sniegą keistai šokčiodamas ir kaip tik stryktelėjus aukštyr kulka smigo jam virš juosmens.

Tą akimirką Hiauhė krūptelėjo ir nuleido galvą. Pasirodė, kad trasuojanti kulka lekia tiesiai į jį – laimei, prašvilpė virš galvos. Bet oro srautą pajuto. Smarkiai daužėsi širdis. Dairydamasis aplinkui Hiauhė, kelis kartus giliai įtraukęs oro, stengėsi kvėpuoti lygiau.

Kulkos aštriai spragsėjo į medžių kamienus. Aplinkui stirksojo medžiai nukirstom viršūnėm. Žemė buvo duobėm granatų išrausiota, sniegas nupilkęs.

Į kelią paleistos kelios suomių baterijos papliūpos pataikė į rusų tankus. Vienas, gavęs smūgį, keistai metėsi į šalikelę. Tačiau tankas nesprogo, tik leido dūmus, bokštelis nustojo judėti. Suomių pėstininkų šautuvų vamzdžiai kaip reikiant įkaito nukreipus ugnį į mėginančius išlipti tankistus.

Vieno tanko grandinė nutrūko ir jis pasisuko šonu. Suomių prieštankinis pabūklas atvėrė ugnį ir 37 milimetrų šaudmenys suvarpė tanko šoną.

– Gerai tratinam, – pakurstė Jūtilainen.

Hiauhė greitai užpildė šautuvo dėtuve. Ant galvos biro granatų blaškoma žemė ir suledėjęs sniegas, bet baltu gobtuvu pridengtas šalmas gerai saugojo. Rusų pėstininkai buvo už kokių dviejų šimtų metrų. Hiauhė vėl kilstelėjo kekindamas šauti, bet turėjo prisidengti nuo netikėtos kulkosvaidžio papliūpos.

Karelijos girios tapo ne tik okupanto karių, bet ir šarvuotosios technikos masiniu kapu.